

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 559/2012-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. novembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť V. S., T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 280/2000 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. októbra 2012 doručená sťažnosť V. S., T.(ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 18 C 280/2000.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 22. septembra 2000 okresnému súdu žalobu, ktorá bola vedená pod sp. zn. 18 C 280/2000. Konanie v predmetnej veci trvá už viac ako 12 rokov a dosiaľ nie je právoplatne skončené. Okresný súd rozsudkom č. k. 18 C 28/2000-559 z 10. júna 2009 (ďalej len „rozsudok z 10. júna 2009“) uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi v predmetnom konaní sumu 1 550,04 € so 17,4 % úrokom z omeškania ročne od 22. septembra 2000 až do zaplatenia a trovy konania v sume 862,18 €. Zároveň okresný súd konanie v časti vzájomného návrhu sťažovateľa týkajúceho sa sumy 1 787,89 € zastavil a vo zvyšku okresný súd jeho návrh zamietol. Rozsudok okresného súdu z 10. júna 2009 považuje sťažovateľ za nespravodlivý.

Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) na základe sťažovateľom podaného odvolania v predmetnej veci rozhodol rozsudkom č. k. 24 Co 282/2011-650 z 21. marca 2012 (ďalej len „rozsudok z 21. marca 2012“), ktorým rozsudok okresného súdu z 10. júna 2009 vo veci samej potvrdil a v časti týkajúcej sa náhrady trov konania ho zrušil a v zrušenom rozsahu vrátil späť na ďalšie konanie. Proti rozsudku krajského súdu z 21. marca 2012 podal sťažovateľ dovolanie, ktoré bolo okresnému súdu doručené 10. apríla 2012.

Sťažovateľ v predmetnom konaní namietal, že sudkyňa JUDr. Z. Z. (ďalej aj „zákonná sudkyňa“) je voči nemu zaujatá. Krajský súd o jeho námietke rozhodol uznesením č. k. 23 Nc 30/04-116 z 30. septembra 2004, ktorým jeho námietke nevyhovel. Zákonná sudkyňa v predmetnej veci podľa neho koná neefektívne, neoprávnene mu „*vyrubuje súdne poplatky a vo veci po zaplatení súdnych poplatkov v tejto veci nekoná*“, v dôsledku čoho je toto konanie postihnuté zbytočnými prierahmi.

V záujme ochrany svojich práv sťažovateľ v predmetnej veci podal opakovane sťažnosť na prierahy adresovanú predsedovi okresného súdu, ako aj sťažnosť ústavnému súdu na porušovanie jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov a ústavný súd okresnému súdu následne svojím rozhodnutím prikázal v predmetnej veci konať bez zbytočných prierahov.

Krajský súd v predmetnom konaní dvakrát zrušil rozhodnutie okresného súdu vo veci samej pre nedostatočne zistený skutkový stav veci, nerešpektovanie právneho názoru krajského súdu a z dôvodu nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu. Podľa sťažovateľa zákonná sudkyňa v predmetnej veci konala úmyselne v jeho neprospech, nezohľadňujúc dôkazy, na ktoré sa odvoláva.

V dôsledku toho, že krajský súd rozsudkom z 21. marca 2012 zrušil rozsudok okresného súdu z 10. júna 2009 v časti týkajúcej sa náhrady trov konania a vrátil vec späť okresnému súdu na ďalšie konanie, predmetná vec nie je dosiaľ právoplatne skončená.

Uvedený postup okresného súdu v predmetnom konaní spôsobil, že sťažovateľ sa nachádza v stave dlhodobej právnej neistoty, ktorý u neho pretrváva napriek tomu, že v záujme ochrany svojich práv využíva účinné prostriedky nápravy. Predmetná vec navyše podľa neho nie je právne ani fakticky zložitá.

Sťažovateľ požiadal ústavný súd taktiež o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 15 000 €, ktoré odôvodnil tým, že v dôsledku postupu okresného súdu v predmetnom konaní, resp. jeho nečinnosťou utrpel majetkovú ujmu (poplatky na súde, úroky z omeškania), ako i nemajetkovú ujmu (psychická záťaž, ktorá vyústila do duševnej choroby).

Na základe uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 280/2000 porušené, prizná mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

Sťažovateľ zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom z dôvodu svojej nepriaznivej finančnej situácie.

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Aj keď sťažovateľ v petite sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 280/2000, ústavný súd konštatuje, že v danej veci je potrebné pri posudzovaní namietaného porušenia v sťažnosti označených práv osobitne sa vysporiadať s postupom okresného súdu pri rozhodovaní v merite veci a osobitne pri rozhodovaní o trovách namietaného konania.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 280/00 pri rozhodovaní vo veci samej

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom,

porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (okresný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. marca 2009).

Zo zistení ústavného súdu, ako aj zo samotnej sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že namietané konanie bolo vo veci samej právoplatne skončené 4. apríla 2011, keď nadobudol právoplatnosť rozsudok okresného súdu z 10. júna 2009 v spojení s rozsudkom krajského súdu z 21. marca 2012.

Sťažnosť sťažovateľa bola podaná na poštovú prepravu 8. októbra 2012 a ústavnému súdu doručená 9. októbra 2012, t. j. v čase, keď okresný súd už nemohol porušovať sťažovateľom označené práva v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej, pretože konanie v tejto časti bolo právoplatne skončené 4. apríla 2012. (m. m. IV. ÚS 240/2012).

S ohľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v časti týkajúcej sa rozhodovania vo veci samej v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní pri rozhodovaní o trovách konania

Vzhľadom na nadobudnutie právoplatnosti meritórneho rozhodnutia v právnej veci sťažovateľa ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu prichádzalo v danom prípade v rámci jej predbežného prerokovania do úvahy iba posúdenie možnosti jej prijatia na ďalšie konanie v časti týkajúcej sa rozhodovania okresného súdu o trovách konania.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je totiž aj právny názor, podľa ktorého sa aj na súdne konanie v časti týkajúcej sa iba náhrady trov súdneho konania vzťahuje základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (III. ÚS 145/02, IV. ÚS 168/04).

Ústavný súd zo svojej rozhodovacej činnosti zistil:

Uznesením sp. zn. I. ÚS 197/04 zo 4. novembra 2004 ústavný súd rozhodol o odmietnutí sťažnosti sťažovateľa, ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom v predmetnom konaní, z dôvodu jej oneskorenosti (v čase doručenia sťažovateľovej sťažnosti už prebiehalo odvolacie konanie v predmetnej veci, pozn.).

Nálezom sp. zn. IV. ÚS 99/05 zo 7. novembra 2005 ústavný súd rozhodol, že sťažovateľovo základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu v predmetnom konaní porušené, prikázal okresnému súdu konať v tomto konaní bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 € a náhradu trov konania.

Nálezom sp. zn. III. ÚS 301/09 z 26. novembra 2009 ústavný súd rozhodol, že sťažovateľovo základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v predmetnom konaní v období po právoplatnosti nálezom ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 99/05 zo 7. novembra 2005 bolo porušené a priznal mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 700 €.

Uznesením sp. zn. III. 403/2011 z 27. septembra 2011 ústavný súd rozhodol o odmietnutí sťažnosti sťažovateľa, v ktorej namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v predmetnom konaní a krajského súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 11 Co 53/2010 a sp. zn. 11 Co 54/2010 v období po právoplatnosti nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 301/09 z 26. novembra 2009, z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Konanie o trovách konania je samostatným konaním, ktorého výsledkom je uznesenie, aj keď sa o ňom rozhodne rozsudkom ako v tomto prípade. Priznanie trov konania je v zmysle § 142 Občianskeho súdneho poriadku závislé od výsledku konania vo veci samej, a preto aj stav právnej neistoty u sťažovateľa vzniknutý z dôvodu zbytočných prietáhov pri rozhodovaní o trovách konania mohol nastať až po vydaní rozsudku z 10. júna 2009, proti ktorému sa odvolal. Rozsudkom z 26. marca 2012 krajský súd v časti výroku týkajúceho sa trov konania rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil späť okresnému súdu na nové konanie. Podľa zistenia ústavného súdu okresný súd o trovách predmetného konania rozhodol opätovne uznesením z 11. septembra 2012.

Sťažnosť sťažovateľa bola podaná na poštovú prepravu 8. októbra 2012 a ústavnému súdu doručená 9. októbra 2012, t. j. v čase, keď už okresný súd nemohol porušovať

sťažovateľom označené práva v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania, pretože o nich už rozhodol 11. septembra 2012.

S ohľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v časti týkajúcej sa rozhodovania o trovách konania v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2012